GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2017 m. rugsėjo 28 d.[1]

Sujungtos bylos C-397/16 ir C-435/16

Acacia Srl
prieš
bankrutuojančią Pneusgarda Srl,
Audi AG
(*Corted'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas, Italija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
Acacia Srl,
Rolando D'Amato
prieš
Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG

(*Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (EB) Nr. 6/2002 – Bendrijos dizainas – 110 straipsnio 1 dalis – Apsaugos išimtis – Naudojimas turint leidimą – Atsarginė dalis – Automobilio ratlankis – Sąvoka „sudėtinio gaminio sudedamoji dalis" – Reikalavimo, kad sudedamosios dalies forma būtų nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą, nebuvimas – Atsarginių dalių rinkos platus liberalizavimas – Reikalavimas naudoti taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą – Atsargumo priemonės, kurių turi imtis gamintojas ar tiekėjas, nesantys savininkai – Rūpestingumo pareiga, susijusi su paskesnėje grandyje veikiantiems naudotojams nustatytų naudojimo reikalavimų laikymusi"

I. Įvadas

1. *Corted'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas, Italija) ir *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateikė Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą dėl 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino[2] 110 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2. Šie prašymai pateikti nagrinėjant, pirma, *Acacia Srl* ginčą su bankrutuojančia *Pneusgarda Srl* ir *Audi AG* ir, antra, *Acacia* ir Rolando D'Amato ginčą su dr. *Ing. h.c. F. Porsche AG* (toliau – *Porsche*) dėl *Acacia* gaminamų ir parduodamų ratlankių, kuriuose atkartojami Bendrijos dizainai, kurių savininkės yra *Audi* ir *Porsche*.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142.

3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų klausimais siekiama išsiaiškinti, ar pagrindinėse bylose *Acacia* gali remtis taisymo išlyga, nustatyta Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje. Šioje išlygoje nustatyta Bendrijos dizaino apsaugos išimtis, taikoma atsarginėms dalims, kurios naudojamos taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

4. Iš esmės siūlysiu Teisingumo Teismui į šiuos klausimus atsakyti taip, kaip nurodoma toliau. Pirma, *Acacia* pagamintiems ratlankiams ši taisymo išlyga taikoma, jeigu jie naudojami taisant automobilį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą. Antra, ratlankių gamintoja ar tiekėja, kaip antai *Acacia*, gali remtis ta išlyga, jeigu įvykdė rūpestingumo pareigą, susijusią su pirmiau nurodytų paskesnėje grandyje veikiantiems naudotojams nustatytų naudojimo reikalavimų laikymusi.

II. Teisinis pagrindas

A. Reglamentas Nr. 6/2002

5. Reglamento Nr. 6/2002 13 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta atitinkamai šiame reglamente ir Direktyvoje 98/71/EB[3] įtvirtinta taisymo išlyga, nustatyta:

„Įgyvendinant Direktyvos [98/71] nuostatas, nebuvo galima visapusiškai suderinti valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių saugomo dizaino naudojimą taisant sudėtinį gaminį, kad būtų galima atkurti pirminę jo išvaizdą, jei gaminys, kuriame tas dizainas pritaikytas ar panaudotas, yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso. Atlikdama su minėtąja direktyva susijusią taikinimo procedūrą, praėjus trejiems metams nuo tos direktyvos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę termino, [Europos] Komisija įvertino tos direktyvos nuostatų įgyvendinimo padarinius, ypač labiausiai paveiktoms pramonės šakoms. Esant šioms aplinkybėms, tikslinga nesuteikti Bendrijos dizaino apsaugos, jei gaminys, kuriame tas dizainas pritaikytas ar panaudotas, yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso, ir kuris naudojamas taisant sudėtinį gaminį, kad būtų galima atkurti pirminę jo išvaizdą, kol Komisijos siūlymu [Europos Sąjungos] Taryba neapsispręs dėl savo politikos šiuo klausimu.“

6. Šio reglamento 3 straipsnyje pateiktos tokios sąvokos:

„<…>

a) „dizainas“ – tai viso gaminio ar jo dalies vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių;

b) „gaminys“ – tai pramoniniu būdu arba rankomis pagamintas daiktas, taip pat, *inter alia*, sudėtiniam gaminiui sukonstruoti skirtos surenkamosios dalys, pakuotė, apipavidalinimas, grafiniai simboliai ir spaustuvės šriftai, išskyrus kompiuterių programas;

c) „sudėtinis gaminys“ – tai gaminys, susidedantis iš daugelio sudedamųjų dalių, kurias galima pakeisti tą gaminį išardant ir vėl surenkant.“

7. Reglamento Nr. 6/2002 4 straipsnyje „Apsaugos reikalavimai“ nustatyta:

„1. Dizainas pagal Bendrijos dizainą saugomas atsižvelgiant į tai, ar jis yra naujas ir ar turi individualių savybių.

3 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl teisinės dizaino apsaugos (OL L 289, 1998, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 120).

2. Dizainas, pritaikytas ar panaudotas gaminiui, kuris yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, yra laikomas nauju ir turinčiu individualių savybių tiktai:

a) jeigu ta sudedamoji dalis, ją įmontavus į sudėtinį gaminį, išlieka matoma pastarąjį įprastai naudojant ir

b) tik tada, kai tos sudedamosios dalies matomos savybės atitinka naujumo ir individualių savybių reikalavimus.

3. „Įprastas naudojimas“, minimas šio straipsnio 2 dalies a punkte, yra su galutiniu naudotoju siejamas naudojimas, išskyrus techninę priežiūrą, apžiūrą ar taisymą.“

8. Šio reglamento 19 straipsnio „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“ 1 dalis suformuluota taip:

„Registruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui išimtinę teisę jį naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai. Naudojimu laikomas gaminio, kuriame tas dizainas pritaikytas arba panaudotas, gaminimas, siūlymas, pateikimas į rinką, importavimas, eksportavimas ar naudojimas arba tokio gaminio kaupimas šiems tikslams.“

9. Šio reglamento 21 straipsnyje „Teisių pasibaigimas“ nustatyta:

„Bendrijos dizaino suteikiamos teisės netaikomos veiksmams, susijusiems su gaminiu, kuriame pritaikytas arba panaudotas Bendrijos dizaino apsaugą turintis dizainas, kai tas gaminys buvo pateiktas į rinką Bendrijoje teisės į dizainą savininko arba jo sutikimu.“

10. Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnyje „Pereinamojo laikotarpio nuostata“ nustatyta:

„1. Iki įsigalioja Komisijos pasiūlymo pagrindu priimti šio reglamento pakeitimai, kaip Bendrijos dizainas nėra saugomas sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi esantis dizainas, pagal 19 straipsnio 1 dalies nuostatas naudojamas taisant tą sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje paminėtas Komisijos pasiūlymas pateikiamas kartu su visais pakeitimais, kuriuos Komisija pasiūlo padaryti tuo pačiu klausimu pagal Direktyvos [98/71] 18 straipsnio nuostatas bei atsižvelgiant į tuos pakeitimus.“

B. Italijos teisė

11. 2005 m. vasario 10 d. *Decreto legislativo, n. 30, Codice della proprietà industriale* (Įstatyminis dekretas Nr. 30 dėl Pramoninės nuosavybės kodekso) (2005 m. kovo 4 d. GURI Nr. 52), iš dalies pakeisto 2010 m. rugpjūčio 13 d. *Decreto legislativo, n. 131* (Įstatyminis dekretas Nr. 131) (2010 m. rugpjūčio 18 d. GURI Nr. 192), 241 straipsnyje „Išimtinės teisės į sudėtinio gaminio sudedamąsias dalis“ nustatyta:

„Direktyva [98/71] dėl teisinės dizaino apsaugos Komisijos siūlymu nebus pakeista pagal tos pačios direktyvos 18 straipsnį, išimtinėmis teisėmis į sudėtinio gaminio sudedamąsias dalis negali būti remiamasi siekiant uždrausti gaminti ir pardavinėti pačias sudedamąsias dalis, skirtas sudėtiniam gaminiui taisyti, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.“

III. Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

A. Byla C-397/16

12. *Audi* yra teisių į kelis aliuminio lydinio ratlankių Bendrijos dizainus savininkė.

13. *Audi* mano, kad tam tikros prekių ženklu „WSP Italy“ pažymėtos lydinio ratlankių kopijos, kurias gamina *Acacia* ir parduoda nepriklausoma perpardavėja bankrutuojanti *Pneusgarda*, yra jos turimų teisių į Bendrijos dizainą pažeidimas. Todėl *Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) ji pareiškė ieškinį *Acacia* ir *Pneusgarda*, kad būtų konstatuotas nurodytas pažeidimas ir uždrausta *Acacia* ir *Pneusgarda*, t. y. atitinkamai nagrinėjamų gaminių gamintojos ir perpardavėjos, vykdoma veikla. Vykstant procesui *Pneusgarda* bankrutavo.

14. 2014 m. lapkričio 27 d. Sprendimu Nr. 2271/2015 šis teismas patenkino *Audi* ieškinį ir pripažino, kad *Acacia* komercinė veikla, t. y. ratlankių kopijų importas, eksportas, gamyba, prekyba ir reklamavimas, yra teisių į šešis Bendrijos dizainus, dėl kurių apsaugos kreipėsi *Audi*, pažeidimas.

15. *Acacia* dėl šio teismo sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, tvirtindama, kad jos gaminamiems ratlankiams taikoma Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyta taisymo išlyga.

16. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad sprendimą, kurį reikia priimti pagrindinėje byloje, lemia Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies aiškinimas. Šis teismas patikslina, jog jis linkęs nuspręsti, kad ratlankiams, dėl kurių kilo ginčas, taikoma šioje nuostatoje įtvirtinta taisymo išlyga.

17. Šiomis aplinkybėmis *Corte d'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal, [pirma,] laisvo prekių judėjimo ir laisvės teikti paslaugas vidaus rinkoje principus, [antra,] Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių veiksmingumo ir vidaus rinkos liberalizavimo principus, [trečia,] Europos Sąjungos teisės veiksmingumo ir vienodo taikymo visoje Sąjungoje principus, [ketvirta,] Europos Sąjungos antrinės teisės nuostatas, kaip antai Direktyvą 98/71, konkrečiai – jos 14 straipsnį, [**2010 m. gegužės 27 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 461/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių vertikaliesiems susitarimams ir suderintiems veiksmams variklinių transporto priemonių sektoriuje** (OL L 129, 2010, p. 52)] 1 straipsnį ir [**Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) reglamentą Nr. 124 „Vieningų keleivinių automobilių ir jų priekabų ratų nuostatų patvirtinimas**“] draudžiama aiškinti Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnį, kuriame įtvirtinta taisymo išlyga, taip, kad ratlankių kopijos, kurių estetinis vaizdas toks pat kaip pirmą kartą įmontuotų originalių ratlankių, patvirtintos pagal JT EEK taisyklę Nr. 124, nepatenka į sudėtinio gaminio (automobilio) sudedamosios dalies, naudojamos taisant tą sudėtinį gaminį ir siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą, sąvoką?

2. Jeigu atsakymas į pirmą klausimą neigiamas, ar pagal išimtines teises į registruotą pramoninį dizainą reglamentuojančias nuostatas, iš anksto palyginus pirmame klausime nurodytus interesus, draudžiama taikyti taisymo išlygą papildančių gaminių kopijoms, kurias gali laisvai pasirinkti klientas, darant prielaidą, kad taisymo išlyga turi būti aiškinama griežtai ir taikoma tik nustatytos formos keičiamosioms dalims, t. y. sudedamosioms dalims, kurioms, atsižvelgiant į išorinę sudėtinio gaminio išvaizdą, nustatyta iš esmės nekeičiama forma, išskyrus kitas sudedamąsias dalis, laikytinas keičiamosiomis ir laisvai pritaikomomis kliento nuožiūra?

3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą teigiamas, kokių priemonių turi imtis ratlankių kopijų gamintojas, kad užtikrintų teisėtą gaminių, skirtų sudėtiniam gaminiui taisyti siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą, judėjimą?“

B. Byla C-435/16

18. *Porsche* yra kelių Bendrijos dizainų, kuriuose vaizduojami transporto priemonių ratai, savininkė.

19. *Acacia*, kurios vadovas R. D'Amato taip pat yra ieškovas pagrindinėje byloje, gamina ratlankius turizmui skirtoms transporto priemonėms, gaminamoms skirtingų automobilių gamintojų. Jos gaminių asortimentas apima lengvojo lydinio ratlankius „W1050 Philadelphia“, „W1051 Tornado Silver“, „W1054 Saturn“ ir „W1053 Helios Silver“, atkartojančius Bendrijos dizainą, kurio savininkė yra *Porsche*. *Acacia* gaminami ratlankiai paženklinti prekių ženklu „WSP Italy“ ir ant jų pateikta nuoroda „Not O.E.M“.

20. *Acacia* siūlo lengvojo lydinio ratlankius interneto tinklalapyje www.wspitaly.com, kuris Vokietijoje prieinamas vokiečių kalba. Šiame galutiniams vartotojams skirtame tinklalapyje galima įsigyti vieną ar kelis ratlankius. Tinklalapyje pateikiama ir pastaba anglų kalba, kad čia siūlomos keičiamųjų ratų kopijos arba keičiamųjų ratų dalinės kopijos, kurios visiškai suderinamos su nurodytomis transporto priemonėmis ir yra skirtos tik joms taisyti, siekiant atkurti pirminę jų išvaizdą. Dėl *Porsche* transporto priemonėms skirtų lengvojo lydinio ratlankių *Acacia* nurodo, kad tai yra keičiamieji ratlankiai, kuriuos galima naudoti tik *Porsche* transporto priemonėms.

21. Manydama, kad lengvojo lydinio ratlankiai „W1050 Philadelphia“, „W1051 Tornado Silver“, „W1054 Saturn“ ir „W1053 Helios Silver“ pagaminti pažeidžiant jos teises į Bendrijos dizainą, *Porsche* pareiškė ieškinį *Landgericht* (Apygardos teismas, Vokietija), konkrečiai siekdama, kad *Acacia* būtų uždrausta gaminti ratlankius, dėl kurių kilo ginčas, ir jais prekiauti.

22. *Acacia* ir jos vadovas tvirtino, kad ratlankiai, dėl kurių kilo ginčas, yra atsarginės dalys, naudojamos sugedusioms *Porsche* transporto priemonėms taisyti, todėl pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį jiems netaikoma Bendrijos dizaino, kurio savininkė yra *Porsche*, teikiama apsauga.

23. *Landgericht* (Apygardos teismas) nusprendė, kad *Porsche* pareikštas ieškinys pagrįstas. Kadangi *Acacia* ir jos vadovo pateiktas apeliacinis skundas buvo atmestas, jie pateikė kasacinį skundą, kurį apeliacinės instancijos teismas leido pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad *Acacia* ir jos vadovo pateikto kasacinio skundo nagrinėjimo baigtį lems Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies aiškinimas. Šiuo klausimu šis teismas patikslina, jog linkęs nuspręsti, kad sudedamosios dalys, kurių forma nenustatyta, kaip antai šioje byloje nagrinėjami ratlankiai, nepatenka į šioje nuostatoje įtvirtintos taisymo išlygos taikymo sritį.

25. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar ribojamoji nuostata pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį taikoma tik oficialiai patvirtintoms dalims, t. y. tokioms kaip transporto priemonių ratlankiai, kurių forma iš principo nekintamai susiejama su sudėtinio gaminio išvaizda, todėl jų negali pasirinkti klientas?

2. Neigiamai atsakius į pirmąjį klausimą:

   ar ribojamoji nuostata pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį yra taikoma tik identiškos formos gaminiams, t. y. ir spalva, ir dydžiu originalius gaminius atitinkantiems gaminiams?

3. Neigiamai atsakius į pirmąjį klausimą:

   ar ribojamoji nuostata pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį taikoma iš principo teises į ginčijamą dizainą pažeidžiančio gaminio tiekėjui tik tuomet, kai šis tiekėjas objektyviai užtikrina, kad jo gaminį galima įsigyti tik taisymo, o ne dar kitokioms reikmėms, pavyzdžiui, siekiant atnaujinti arba individualizuoti sudėtinį gaminį?

4. Jeigu atsakymas į trečiąjį klausimą būtų teigiamas:

   kokių priemonių turi imtis iš principo teises į ginčijamą dizainą pažeidžiančio gaminio tiekėjas, norėdamas objektyviai užtikrinti, kad jo gaminį galima įsigyti tik taisymo, o ne dar kitokioms reikmėms, pavyzdžiui, siekiant atnaujinti arba individualizuoti sudėtinį gaminį? Ar pakanka:

   a) kad tiekėjas reklaminiuose leidiniuose nurodytų, kad parduodamas gaminys skirtas tik taisyti – siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą, arba

   b) būtina, kad tiekėjas susietų tiekimą su sąlyga, kad pirkėjas (platintojas ir vartotojas) raštu patvirtintų, jog siūlomą gaminį naudos tik taisymo reikmėms?“

IV. Procesas Teisingumo Teisme

26. Prašymus priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarija įregistravo 2016 m. liepos 18 d. byloje C-397/16 ir 2016 m. rugpjūčio 4 d. byloje C-435/16.

27. Byloje C-397/16 pastabas raštu pateikė *Acacia*, *Audi*, Italijos, Vokietijos, Nyderlandų vyriausybės ir Komisija.

28. Byloje C-435/16 pastabas raštu pateikė *Acacia* ir R. D'Amato, *Audi*, Vokietijos, Italijos, Nyderlandų vyriausybės ir Komisija.

29. 2017 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi šios bylos buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.

30. 2017 m. birželio 14 d. teismo posėdyje dalyvavo *Acacia* ir R. D'Amato, *Audi*, *Porsche*, Italijos, Vokietijos, Prancūzijos vyriausybės ir Komisija; buvo išklausytos jų pastabos.

V. Analizė

31. Šios bylos susijusios su Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta taisymo išlyga, taikoma atsarginėms dalims, naudojamoms taisant sudėtinį gaminį. Toliau paaiškinsiu, kad ši Bendrijos dizainui taikomos apsaugos išimtis sukėlė daugybę ginčų per teisėkūros procedūrą, vykusią prieš priimant šį reglamentą.

32. Kad būtų lengviau suprasti šioje byloje kylančią problemą, pirmiausia paaiškinsiu šios taisymo išlygos, kuria siekiama atsarginių dalių rinkos plataus liberalizavimo, tikslą (A skirsnis).

33. Byloje C-397/16 pateiktu antruoju klausimu ir byloje C-435/16 pateiktu pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytos išimties taikymo sritis ribojama taip, kad ji taikoma tik sudedamosioms dalims, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą. Siūlysiu Teisingumo Teismui į šiuos klausimus atsakyti neigiamai, nes šį reikalavimą būtinai reikėjo panaikinti tam, kad Taryboje būtų pasiektas politinis susitarimas dėl šio reglamento priėmimo (B skirsnis).

34. Byloje C-435/16 pateiktu antruoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo sritis ribojama taip, kad ji taikoma tik sudedamosioms dalims, kurių, be kita ko, spalva ir matmenys tapatūs originalių sudedamųjų dalių spalvai ir matmenims. Į šį klausimą siūlysiu Teisingumo Teismui atsakyti teigiamai. Šiame kontekste nagrinėsiu ir tai, ar nustatytas reikalavimas, susijęs su „sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi“ ir su naudojimu taisant sudėtinį gaminį (C skirsnis).

35. Byloje C-397/16 pateiktas trečiasis klausimas ir byloje C-435/16 pateikti trečiasis ir ketvirtasis klausimai siejami su atsargumo priemonėmis, kurių turi imtis sudedamųjų dalių gamintojas ar tiekėjas, norintys remtis reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalimi.

36. Dėl šio aspekto siūlysiu Teisingumo Teismui atsakyti taip, kad, siekdami remtis šia išimtimi, sudėtinio gaminio sudedamosios dalies gamintojas ar tiekėjas turi būti įvykdęs rūpestingumo pareigą, kiek tai susiję su paskesnėje grandyje veikiantiems naudotojams Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų naudojimosi reikalavimų vykdymu. Ši rūpestingumo pareiga reiškia, kad, pirma, jis turi informuoti įgijėją apie tai, kad atitinkamoje sudedamojoje dalyje panaudotas dizainas, kurio savininkas jis nėra, ir ši dalis skirta naudoti tik laikantis šioje nuostatoje nurodytų reikalavimų, ir, antra, jis netenka teisės remtis šia išlyga, jeigu žinojo ar pagrįstai turėjo žinoti, kad sudedamoji dalis nebus naudojama laikantis šių reikalavimų (D skirsnis).

37. Patikslinu, kad tokie atsakymo elementai į byloje C-397/16 pateiktą pirmąjį klausimą leis atsakyti taip, kad automobilio ratlankis turi būti laikomas „sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį [4], ir kad jam gali būti taikoma šioje nuostatoje nustatyta išimtis, jeigu jis naudojamas taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą [5]. Be to, pažymiu, jog, siekiant atsakyti į šį klausimą, nereikia nagrinėti kitų jame nurodytų principų ir nuostatų, kaip tai teisingai akcentavo Vokietijos vyriausybė ir Komisija.

A. Dėl Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytos taisymo išlygos tikslo

38. Kaip pabrėžė Komisija, iš reglamento pasiūlyme nurodytų motyvų matyti, kad taisymo išlyga siekta užkirsti kelią savininkų monopolių atsiradimui, kiek tai susiję su sudėtinių gaminių sudedamosiomis dalimis:

„Šios nuostatos tikslas – išvengti tam tikrų atsarginių dalių uždarojo naudojimo rinkos sukūrimo.

<…>

<…> Vartotojas, įsigijęs ilgalaikio naudojimo gaminį, kuris gali būti brangus (pavyzdžiui, automobilis), neribotą laiką bus susietas su sudėtinio gaminio gamintoju dėl išorinių dalių pirkimo. Tai gali lemti netinkamas konkurencijos sąlygas atsarginių dalių rinkoje ir realiai užtikrinti sudėtinio gaminio gamintojui monopolį, kurio trukmė viršys jo turimo dizaino apsaugos trukmę <…> [6]“

4 Žr. šios išvados 92 ir 93 punktus.

5 Žr. šios išvados 97–110 punktus.

6 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino [COM (93) 342 *final*, p. 24 ir 25].

39. Tam, kad šis reglamento pasiūlyme numatytas atvejis būtų gerai suprastas, manau, tikslinga išnagrinėti, koks Bendrijos dizaino teikiamos apsaugos poveikis transporto priemonės sukūrimo, jos pardavimo ir šio automobilio sudedamųjų dalių keitimo etapuose.

40. Pirma, darykime prielaidą, kad automobilių gamintojas sukuria automobilio dizainą, kuris yra naujas ir turi individualių savybių, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 4 straipsnio 1 dalį. Šis gamintojas pateikia paraišką ir suteikiama Bendrijos dizaino apsauga automobiliui, kuris yra sudėtinis gaminys, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnio c punktą. Pagal to reglamento 4 straipsnio 2 dalį ši apsauga taikoma ir tam tikroms automobilyje įmontuotoms sudedamosioms dalims, kaip antai buferiams, kėbulo sparnams, durelėms, žibintams ar ratų ratlankiams.

41. Pagal šio reglamento 19 straipsnį tam automobilių gamintojui, t. y. Bendrijos dizaino savininkui, suteikiama išimtinė teisė šį dizainą naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai. Kitaip tariant, gamintojas turi šio dizaino naudojimo monopolį, o tai jam suteikia teisę tretiesiems asmenims neleisti gaminti automobilio ar automobilio sudedamųjų dalių, kuriuose naudojamas tas dizainas, ar jais prekiauti.

42. Vis dėlto, antra, Reglamento Nr. 6/2002 21 straipsnyje nustatyta teisių pasibaigimo taisyklė riboja šį monopolį ir jis taikomas tik pirmą kartą pateikiant atitinkamus gaminius rinkai[7]. Iš tikrųjų, remiantis šia nuostata, savininko teisės neapima veiksmų, susijusių su gaminiu, kuris pateiktas rinkai savininko arba jo sutikimu. Taigi kaskart pardavus automobilį, pasibaigia automobilių gamintojo teisės ne tik į parduotą automobilį, kuris laikomas sudėtiniu gaminiu, bet ir į kiekvieną šio automobilio sudedamąją dalį, saugomą Bendrijos dizaino.

43. Trečia, gali būti, kad automobilių gamintojo parduotame automobilyje įmontuotose sudedamosiose dalyse, kaip antai buferiuose, kėbulo sparnuose, durelėse, žibintuose ar ratų ratlankiuose, atsiranda trūkumų ir šias dalis reikia pakeisti.

44. Pagal Reglamento Nr. 6/2002 19 ir 21 straipsnius automobilių gamintojas turi naudojimo monopolį, taikomą tik pirmam pateikimui rinkai, kiek tai susiję su bet kuria atsargine dalimi, kurioje panaudotas jo turimas dizainas. Taigi pagal šias nuostatas gamintojui suteikiama teisė neleisti gaminti tokių sudedamųjų dalių ar prekiauti jomis be jo sutikimo per visą tokio sudėtinio gaminio, šiuo atveju – automobilio, naudojimo laikotarpį.

45. Būtent šį monopolį, t. y. savininko turimą sudėtinio gaminio atsarginių dalių monopolį, tam tikromis aplinkybėmis ir siekiama panaikinti Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyta taisymo išlyga. Iš tikrųjų pagal šią išlygą nustatyta, kad savininko teisės netaikomos sudedamosioms dalims, kurios naudojamos taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

46. Patikslinu, kad, mano nuomone, pagal galiojančią taisymo išlygos redakciją vykdomas atsarginių dalių rinkos *platus liberalizavimas*, priešingai nei pagal Komisijos iš pradžių siūlytą redakciją, pagal kurią buvo vykdomas šios rinkos *siauras liberalizavimas*[8]. Pradinėje redakcijoje į taisymo išlygos taikymo sritį pateko tik tos sudedamosios dalys, pavyzdžiui, automobilio žibintai, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą. Todėl savininkai galėjo išsaugoti savo monopolį dėl tų sudedamųjų dalių, pavyzdžiui, automobilių ratlankių, kurių forma nenustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą.

7 Savininko išimtinių teisių pasibaigimo principas yra ir vienas iš patentų, autorių teisių ar prekių ženklų teikiamos apsaugos pagrindų. Žr., be kita ko, Susitarimo dėl bendro patentų teismo (OL C 175, 2013, p. 1) 29 straipsnį; 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 4 straipsnio 2 dalį ir 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 154, 2017, p. 1) 15 straipsnį.

8 Žr. šios išvados 71–78 punktus.

47. Vis dėlto, kaip paaiškinsiu kitame skirsnyje, šį reikalavimą būtinai reikėjo panaikinti tam, kad Taryboje būtų priimtas Reglamentas Nr. 6/2002. Taigi galutinė taisymo išlygos redakcija taikoma *visoms* atsarginėms dalims neatsižvelgiant į apribojimą, susijusį su jų forma.

B. Dėl reikalavimo, susijusio su tuo, kad sudedamosios dalies forma būtų nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą, nebuvimo (antrasis klausimas byloje C-397/16 ir pirmasis klausimas byloje C-435/16)

48. *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybė tvirtino, kad Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyta taisymo išlyga turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma tik tai sudėtinio gaminio sudedamajai daliai, „nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso“, arba, kitaip tariant, sudedamosioms dalims, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą.

49. Šie argumentai naudingi teisių į ratlankių dizainą savininkių *Audi* ir *Porsche* interesams dėl toliau nurodytos priežasties. Kaip jos išsamiai paaiškino, ratlankių forma nesusieta su transporto priemonės išvaizda. Kitaip tariant, į bet kurią transporto priemonę gali būti įmontuoti daugybės modelių ratlankiai. Dėl šio aiškinimo ratlankiai nepatenka į Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, todėl *Audi* ir *Porsche* gali išlaikyti keičiamųjų ratlankių, kuriems panaudotas jų turimas dizainas, monopolį.

50. Pažymiu, kad *Porsche* nurodė kelis šį aiškinimą patvirtinančius nacionalinių teismų sprendimus [9], o *Acacia* nurodė kitus, ši aiškinimą paneigiančius, nacionalinių teismų sprendimus [10]. Be to, pažymėtina, kad šiose bylose skiriasi ir prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nuomonės dėl šio klausimo [11].

51. Manau, *Audi* ir *Porsche* pateiktus argumentus reikia atmesti dėl toliau nurodytų priežasčių.

52. Pirma, šio reikalavimo, pagal kurį į sudėtinį gaminį turi būti įmontuota sudedamoji dalis, nuo kurios išvaizdos saugomas dizainas priklauso, nėra Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies formuluotėje. Šis nebuvimas savaime reiškia, kad reikia atmesti *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybės siūlomą aiškinimą.

53. Antra, šiam požiūriui negalima pritarti, nes šio reikalavimo, įtraukto į Komisijos pradinį pasiūlymą, panaikinimo būtinai reikėjo tam, kad Taryboje būtų pasiektas politinis susitarimas dėl šio reglamento priėmimo, kaip tai įrodė Komisija. Kadangi ši aplinkybė turi esminę reikšmę mano siūlomam aiškinimui, išsamiau apžvelgsiu šios nuostatos raidą teisėkūros procese.

9 Anot *Porsche*, automobilių ratlankiai neįtraukti į taisymo išlygos taikymo sritį 2015 m. vasario 16 d. *Tribunal de Commerce de Bruxelles* (Briuselio komercinių bylų teismas, Belgija) sprendime A/12/05787; 2015 m. kovo 10 d. *Højesteret* (Aukščiausiasis Teismas, Danija) sprendime Nr. 17/2010; *Landgericht Hamburg* (Hamburgo apygardos teismas, Vokietija) sprendime GRUR-RS 2015, p. 16872; *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija) sprendime GRUR-RR 2016, p. 228; 2010 m. birželio 18 d. *Audiencia Provincial de Alicante* (Alikantės provincijos teismas, Ispanija) sprendime Nr. 437/10; 2013 m. gruodžio 17 d. *Tribunale di Bologna* (Bolonijos teismas, Italija) sprendime Nr. 4306/2011; 2014 m. lapkričio 27 d. *Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) sprendime Nr. 3801/2013; 2015 m. lapkričio 19 d. Helsinkio teismo (Suomija) sprendime Nr. 15/149362, bylos medžiagos Nr. R14/5257; 2016 m. sausio 29 d. *Svea hovrätt* (Apeliacinis teismas, kurio buveinė Stokholme, Švedija) sprendime, bylos medžiagos Nr. Ö 8596-17.

10 Anot *Acacia*, automobilių ratlankiai įtraukti į taisymo išlygos taikymo sritį 2009 m. lapkričio 11 d. *Tribunale di Napoli* (Neapolio teismas, Italija) sprendime RG 35034/079; 2010 m. rugsėjo 21 d. *Tribunale di La Spezia* (La Spezia teismas) sprendime Nr. 66/10/18; 2010 m. rugsėjo 29 d. *Tribunale di La Spezia* (La Spezia teismas, Italija) sprendime Proc. 75/2010, mod. 18; 2011 m. vasario 11 d. *Tribunale di Napoli* (Neapolio teismas, Italija) sprendime Nr. 5001/2011; 2012 m. birželio 11 d. *Tribunale di Milano* (Milano teismas) sprendime RG 24209/12; 2012 m. spalio 11 d. *Tribunale di Milano* (Milano teismas) sprendime RG 46317/12; 2013 m. rugsėjo 25 d. *Corte d'appello di Napoli* (Neapolio apeliacinis teismas, Italija) sprendime Nr. 3678/2013.

11 Žr. šios išvados 16 ir 24 punktus.

54. 1993 m. gruodžio 3 d. Komisija pateikė reglamento pasiūlymą [12] ir kartu direktyvos pasiūlymą [13] dėl dizaino apsaugos. Reglamento pasiūlymu siekta sukurti Bendrijos dizaino apsaugos sistemą. Direktyvos pasiūlymu siekta suderinti valstybių narių teisės aktus, susijusius su dizaino apsauga, kad būtų sumažintos kliūtys laisvam prekių judėjimui.

55. Reglamento pasiūlymo 23 straipsnyje buvo įtvirtinta taisymo išlyga, taikoma tik sudėtinio gaminio sudedamajai daliai, „nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso“ [14]. Direktyvos pasiūlymo 14 straipsnyje buvo įtvirtinta beveik tapačiai suformuluota taisymo išlyga.

56. 1998 m. spalio 13 d., po kelerius metus trukusių tarp institucijų vykusių debatų, buvo priimtas direktyvos pasiūlymas, kuris tapo Direktyva 98/71 dėl teisinės dizaino apsaugos.

57. Galutinė šios direktyvos 14 straipsnio redakcija turi reikšmingų skirtumų, palyginti su pradine Komisijos pasiūlymo versija [15]. Konkrečiai kalbant, dabar šiame straipsnyje nurodyta bet kuri “sudedamo[ji] dal[is], naudojam[a] sudėtiniam gaminiui taisyti, kad būtų atkurta jo pirminė išvaizda“, ir nebereikalaujama, kad ji būtų sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, „nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso“, kaip tai buvo numatyta pradiniame Komisijos pasiūlyme.

58. Priėmus Direktyvą 98/71, 1999 m. birželio 21 d. Komisija pateikė iš dalies pakeistą reglamento pasiūlymą, kurio 23 straipsnis buvo panaikintas, bet įtrauktas naujas 10a straipsnis [16]. Iki suderinto sprendimo dėl direktyvos priėmimo pagal šį straipsnį iš šio reglamento taikymo srities laikinai buvo pašalintos atsarginės dalys ir šį laikotarpį buvo draudžiama registruoti jų Bendrijos dizainą. Vis dėlto, priešingai nei pagal Direktyvos 98/71 14 straipsnį, ši nuostata ir toliau buvo taikoma tik sudėtinio gaminio sudedamajai daliai, „nuo kurios išvaizdos dizainas priklauso“ [17].

59. Šis Direktyvos 98/71 ir reglamento pasiūlymo skirtumas buvo viena iš pagrindinių kliūčių, kad Taryboje būtų priimtas šis pasiūlymas, kuriam priimti reikėjo vieningo balsavimo pagal anksčiau galiojusį EB 308 straipsnį. Iš tikrųjų didžioji dauguma delegacijų buvo už tai, kad šiuo klausimu šios dvi priemonės būtų suderintos [18].

12 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino (OL C 29, 1994, p. 20).

13 Pasiūlymas dėl Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisinės dizaino apsaugos (OL C 345, 1993, p. 14).

14 „23 straipsnis – Registruotojo Bendrijos dizaino naudojimas taisymui
Registruotojo Bendrijos dizaino suteikiamomis teisėmis negalima remtis prieš trečiąjį asmenį, kuris ne mažiau kaip po trejų metų nuo gaminio, kuriame dizainas pritaikytas arba panaudotas, pirmojo pateikimo į rinką naudoja šį dizainą pagal 21 straipsnį, jeigu:

a) gaminys, kuriame dizainas pritaikytas arba panaudotas, yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, *nuo kurios išvaizdos saugomas dizainas priklauso*,
b) šio naudojimo tikslas – taisyti sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą, ir
c) visuomenė neklaidinama dėl taisymui naudojamo gaminio kilmės.“ (Pasviruoju šriftu išskirta mano.)

15 „14 straipsnis – Pereinamojo laikotarpio nuostata

Kol pagal 18 straipsnio nuostatas nebus Komisijos siūlymu priimtos šios direktyvos pataisos, valstybės narės laiko galiojančiomis esamas teisines nuostatas, reglamentuojančias sudedamosios dalies, naudojamos sudėtiniam gaminiui taisyti, kad būtų atkurta jo pirminė išvaizda, dizaino naudojimą, ir tas nuostatas keičia tik siekdamos liberalizuoti tokių dalių rinką.“

16 Iš dalies pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos reglamento (EB) dėl Bendrijos dizaino (OL C 248 E, 2000, p. 3).

17 „10a straipsnis – Pereinamojo laikotarpio nuostata
1. Kol Komisijos siūlymu bus priimti šio reglamento pakeitimai šiuo klausimu, dizainas, pritaikytas ar panaudotas gaminyje, kuris yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, *nuo kurios išvaizdos dizainas priklauso*, negali būti įregistruotas kaip Bendrijos dizainas.
2. 1 dalyje nurodytas Komisijos pasiūlymas bus pateiktas tuo pačiu metu kaip pakeitimai, kuriuos šiuo klausimu Komisija pateiks pagal Direktyvos [98/71] dėl teisinės dizaino apsaugos 18 straipsnį, ir į šiuos pakeitimus atsižvelgs.“ (Pasviruoju šriftu išskirta mano.)

18 Žr. 2000 m. spalio 19 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Nuolatinių atstovų komitetui (Coreper) Nr. 12420/00 6 punktą (prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12420-2000-INIT/fr/pdf), kuriame nurodyta, kad „[d]idžioji dalis delegacijų prašė, kad 10a straipsnio ir 13 konstatuojamosios dalies redakcijos būtų suderintos su Direktyvos 14 straipsnio redakcija, nes pagal Komisijos pasiūlytą formuluotę apsauga netaikoma didesniam skaičiui sudedamųjų dalių, nei nurodyta Direktyvos 14 straipsnyje“. Taip pat žr. 2000 m. gegužės 5 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimą Coreper Nr. 8107/00 p. 2; prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8107-2000INIT/fr/pdf.

60. Būtent šiomis aplinkybėmis 2000 m. spalio 19 d. Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė Nuolatinių atstovų komitetui (Coreper) pasiūlė nuspręsti dėl trijų nuostatos, susijusios su sudėtinių gaminių atsarginėmis dalimis, pasiūlymų variantų, kuriuos pateikė atitinkamai Komisija, Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė ir Airijos delegacija [19].

61. Dviejuose pirmuosiuose šios nuostatos variantuose buvo reikalavimas, pagal kurį sudedamoji dalis turėjo būti sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, „nuo kurios išvaizdos dizainas priklauso“. Tačiau šio reikalavimo nebebuvo Airijos delegacijos pasiūlyto trečiojo varianto formuluotėje [20].

62. Būtent dėl šio trečiojo varianto, pagal kurį vienintelį buvo galimas Direktyvos 98/71 ir pasiūlymo dėl reglamento suderinimas dėl sudėtinio gaminio sudedamųjų dalių, COREPER buvo pasiektas sutarimas 2000 m. spalio 25 d. vykusiame posėdyje [21].

63. Taigi iš parengiamųjų darbų matyti, kad būtinai reikėjo panaikinti reikalavimą, pagal kurį sudedamoji dalis turi būti sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, „nuo kurios išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso“, tam, kad Taryboje būtų priimtas šis reglamentas beveik po aštuonerių metų nuo tada, kai Komisija pateikė pradinį pasiūlymą. Taryboje pasiektas politinis susitarimas grindžiamas priimta sudėtinio gaminio sudedamųjų dalių taisymo išlyga, kurios taikymo sritis platesnė, nei iš pradžių siūlyta Komisijos, ir tai padaryta savininkų interesų nenaudai.

64. Manau, kad *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybės siūlytu aiškinimu siekiama būtent paneigti šį politinį susitarimą ir riboti Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo sritį įtraukiant tik sudedamąsias dalis, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą.

65. Mano nuomone, pirma išdėstytos Reglamento Nr. 6/2002 priėmimo aplinkybės prieštarauja tokiam aiškinimui, pagal kurį teisme vėl būtų nustatyta sąlyga, kuri buvo panaikinta teisėkūros procese.

66. Be to, nė viena *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybės nurodyta aplinkybė šiuo klausimu neįtikina.

67. Remiantis pirmuoju argumentu, toks aiškinimas atitinka Reglamento Nr. 2/2002 110 straipsnio 1 dalimi siekiamą tikslą, t. y. užkirsti kelią atsarginių dalių pardavimo monopolijų egzistavimui [22]. Vadovaujantis šiuo argumentu, tokia grėsmė nekyla, kai sudedamosios dalies forma, t. y. transporto priemonės ratlankio išvaizda, nenustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą. Tai patvirtina didelė konkurencija ratlankių rinkoje, nes vartotojai turi galimybę rinktis iš skirtingų gamintojų siūlomų daugybės modelių. Taigi tokiomis aplinkybėmis kaip pagrindinėse bylose *Acacia* gali laisvai kurti naujus ratlankių modelius, nenaudodama dizaino, kurio savininkės yra *Audi* ir *Porsche*, nes ratlankių forma nenustatyta atsižvelgiant į transporto priemonės išvaizdą.

68. Remiantis šių šalių pateiktu antruoju argumentu, toks aiškinimas atitinka Reglamento Nr. 6/2002 13 konstatuojamąją dalį, nes joje nurodyta sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, „nuo kurios išvaizdos <…> dizainas priklauso“.

69. Manau, šiuos argumentus reikia atmesti dėl trijų toliau nurodytų priežasčių.

70. Pirma, mano nuomone, šie argumentai, nepaisant galimo jų pagrįstumo, negali lemti to, kad Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo sritis būtų apribota ir, pasitelkiant aiškinimą, vėl būtų įvestas reikalavimas, kurio būtinai reikėjo, kad Taryboje būtų pasiektas politinis susitarimas.

19 2000 m. spalio 19 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Coreper Nr. 12420/00 9 punktas.

20 2000 m. spalio 19 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Coreper Nr. 12420/00 p. 9–11.

21 2000 m. spalio 27 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pažymos Intelektinės nuosavybės (Dizaino) darbo grupei Nr. 12811/00 p. 1 ir 2; prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12811-2000-INIT/fr/pdf.

22 Žr. šios išvados 38 punktą.

71. Antra, manau, kad, priešingai, nei teigia *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybė, tikslas užkirsti kelią monopolijų atsarginių dalių rinkoje atsiradimui pateisino tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas panaikino šį reikalavimą.

72. Žinoma, savininkas turi platesnę monopoliją, kai sudedamosios dalies forma *nustatyta atsižvelgiant į* sudėtinio gaminio išvaizdą. Pavyzdžiui, jeigu žibinto forma *nustatyta atsižvelgiant į* automobilio išvaizdą ir šiam žibintui naudojamas saugomas dizainas, nė vienas trečiasis asmuo negali keičiamųjų žibintų gaminti ar jais prekiauti be savininko leidimo. Šalys sutaria, jog šiuo atveju turi būti taikoma taisymo išlyga, kad būtų liberalizuota atsarginių dalių rinka ir tretiesiems asmenims leidžiama naudoti nagrinėjamą dizainą.

73. Vis dėlto savininkas turi monopoliją, žinoma, siauresnę, ir tada, kai sudedamosios dalies forma, t. y. automobilio ratlankio išvaizda, *nenustatyta atsižvelgiant į* transporto priemonės išvaizdą. Šiuo atveju kiti gamintojai gali laisvai kurti atsargines dalis, kuriose nenaudojamas saugomas dizainas, o savininkas negali tam prieštarauti. Tačiau šis savininkas iš esmės išsaugo teisę neleisti gaminti ratlankių, kurie atkartoja jo sukurtų ratlankių išvaizdą, ar prekiauti jais. Taip yra šios „siauros“ monopolijos atveju, dėl kurios pateikti skirtingi vertinimai vykstant teisėkūros procesui ir šioje byloje.

74. Remiantis *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybės pasiūlytu aiškinimu, pagal pradinį Komisijos pasiūlymą taisymo išlyga netaikyta sudedamosioms dalims, kurių forma nenustatyta, kaip antai keičiamiesiems ratlankiams, ir išlaikyta ši savininko „siaura“ monopolija. Remiantis šiuo pirmuoju požiūriu, *Audi* turi teisę neleisti pakeisti sugedusio *Audi* ratlankio *Acacia* pagaminta ratlankio kopija. Šiuo aspektu toks pasiūlymas lemtų atsarginių dalių rinkos siaurą liberalizavimą.

75. Tačiau, remiantis *Acacia*, Italijos, Nyderlandų vyriausybių ir Komisijos siūlomu aiškinimu, pagal galutinę taisymo išlygos, kuri taikoma *visoms* sudėtinių gaminių sudedamosioms dalims, redakciją savininko „siaura“ monopolija panaikinta. Remiantis šiuo antruoju požiūriu, *Audi* neturi teisės neleisti pakeisti sugedusio *Audi* ratlankio *Acacia* pagaminta ratlankio kopija. Šis požiūris lemia atsarginių dalių rinkos platų liberalizavimą.

76. Todėl, panaikindamas reikalavimą, pagal kurį sudedamosios dalies forma turi būti nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą, Sąjungos teisės aktų leidėjas, mano nuomone, pasirinko atsarginių dalių rinkos platų liberalizavimą. Kiek tai susiję su vartotoju, kai taisymas būtinas, šis liberalizavimas jam suteikia galimybę įsigyti trečiojo asmens pagamintą keičiamąjį ratlankį, atkartojantį sugedusio originalaus ratlankio išvaizdą, ir jis neprivalo įsigyti savininko pagaminto keičiamojo ratlankio. Kitaip tariant, taisymo atveju vartotojas nesaistomas savo pasirinkimo, kai įsigyja transporto priemonę.

77. Pabrėžiu, kad tokį aiškinimą patvirtina Direktyvos 98/71 14 straipsnis, kuris turi būti peržiūrimas kartu su Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalimi pagal 110 straipsnio 2 dalį.

78. Iš tikrųjų, nors pagal šią nuostatą valstybėms narėms leidžiama išlaikyti nacionalines nuostatas, kuriose įtvirtinta taisymo išlyga, joje nurodyta, kad šios valstybės gali daryti šių nuostatų pakeitimus „tik siekdamos liberalizuoti tokių dalių rinką“. Manau, ši nuostata patvirtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas buvo linkęs veikiau liberalizuoti atsarginių dalių rinką.

79. Trečia, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 6/2002 13 konstatuojamąja dalimi, Komisija tvirtino, kad žodžiai „nuo kurios išvaizdos <…> dizainas priklauso“ liko dėl konstatuojamosios dalies ir nuostatos, kurioje įtvirtinta taisymo išlyga, nesuderinimo.

80. Nors neatrodo, kad vienareikšmišką atsakymą į šį klausimą galima pateikti remiantis Tarybos paskelbtais dokumentais, manau, kad šią poziciją patvirtina kelios aplinkybės. Pirma, gali būti, kad šie žodžiai palikti dėl COREPER priimto Airijos delegacijos pasiūlymo, kuriame nebuvo šios konstatuojamosios dalies teksto pakeitimų [23]. Taigi Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė po COREPER posėdžio pateikė kompromisinį tekstą, kuriame buvo antruoju variantu (pirmininkaujančios valstybės narės) grindžiama 13 konstatuojamosios dalies redakcija ir trečiuoju variantu (Airijos delegacijos) grindžiama šios nuostatos redakcija [24]. Šis nesuderinimas išliko visą debatų Taryboje laikotarpį [25], kol buvo priimtas galutinis 2001 m. gruodžio 12 d. tekstas.

81. Antra, primenu, kad didžioji dauguma delegacijų pareiškė norą suderinti reglamento pasiūlymo konstatuojamosios dalies ir taisymo išlygos redakciją ir Direktyvos 98/71 14 straipsnio redakciją [26]. Taigi žodžiai „nuo kurios išvaizdos <…> dizainas priklauso“ buvo išbraukti iš šio straipsnio teisėkūros procese [27]. Šios aplinkybės taip pat patvirtina teiginį, kad Reglamento Nr. 6/2002 13 konstatuojamojoje dalyje šie žodžiai liko dėl nesuderinimo su šio reglamento 110 straipsnio 1 dalimi, kaip tai tvirtino Komisija.

82. Bet kuriuo atveju manau, kad dėl konstatuojamosios dalies, kuri nėra privalomojo pobūdžio, turinio negali būti ribojama reglamento nuostatos taikymo sritis į ją vėl įtraukiant reikalavimą, kurio panaikinimo būtinai reikėjo tam, kad Taryboje būtų pasiektas politinis susitarimas.

83. Iš to, kas išdėstyta, darau išvadą, kad Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo sritis apima ne tik sudėtinio gaminio sudedamąsias dalis, „nuo kuri[ų] išvaizdos tas saugomas dizainas priklauso“; šį reikalavimą Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai atmetė.

C. Dėl Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų (antrasis klausimas, pateiktas byloje C-435/16)

84. Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyti du reikalavimai: pirmasis susijęs su sudėtinio gaminio sudedamosios dalies buvimu, antrasis – su šios sudedamosios dalies naudojimu taisant tą sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

1. *Sudėtinio gaminio sudedamosios dalies buvimas*

85. Pirmasis reikalavimas siejamas su „sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi“. Pažymiu, kad Reglamente Nr. 6/2002 nepateikta šios sąvokos apibrėžtis.

86. Pagal suformuotą jurisprudenciją tiek iš vienodo Sąjungos teisės taikymo, tiek iš lygybės principo reikalavimų aišku, kad Sąjungos teisės nuostatos, kurioje dėl prasmės ir apimties nustatymo aiškiai nedaroma nuoroda į valstybių narių teisę, sąvokos visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamos autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą [28].

23 2000 m. spalio 19 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Coreper Nr. 12420/00 p. 11.

24 Žr. šios išvados 60 ir 61 punktus. Žr. 2000 m. spalio 27 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pažymos Intelektinės nuosavybės (Dizaino) darbo grupei Nr. 12811/00 p. 2.

25 Žr., be kita ko, 2000 m. lapkričio 9 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Coreper Nr. 13103/00 p. 6 ir 9; prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13103-2000-INIT/fr/pdf; 2000 m. lapkričio 21 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Coreper Nr. 13641/00 p. 4 ir 6; prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13641-2000-INIT/fr/pdf; 2000 m. lapkričio 24 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimo Tarybai (Vidaus rinka, vartotojai ir turizmas) Nr. 13749/00 p. 7; prieinama adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13749-2000-INIT/fr/pdf.

26 Žr. 18 išnašą.

27 Žr. šios išvados 57 punktą.

28 Žr., be kita ko, 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Nokia* (C-316/05, EU:C:2006:789, 21 punktas), susijusį su 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146) 98 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje vartojamų žodžių „ypatingos priežastys“ išaiškinimu.

87. Remiantis šia jurisprudencija, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies kontekstą galima nustatyti kelis apibrėžties elementus.

88. Pirma, šio reglamento 3 straipsnio c punkte pateikta „sudėtinio gaminio“ apibrėžtis: tai gaminys, susidedantis iš daugelio sudedamųjų dalių, kurias galima pakeisti tą gaminį išardant ir vėl surenkant. Be to, šio reglamento 3 straipsnio b punkte apibrėžta sąvoka „gaminys“: tai pramoniniu būdu arba rankomis pagamintas daiktas, taip pat, *inter alia*, sudėtiniam gaminiui sukonstruoti skirtos surenkamosios dalys.

89. Antra, iš Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies formuluotės matyti, kad sudedamoji dalis turi būti naudojama taisant tą *sudėtinį gaminį*. Šis patikslinimas reiškia, kad sudedamoji dalis turi būti būtinai reikalinga įprastai naudojant sudėtinį gaminį arba, kitaip tariant, sudedamosios dalies trūkumai ar nebuvimas gali trukdyti tokiam įprastam naudojimui. Šalys sutaria, kad taip yra su automobilio ratlankiais. Tačiau, atrodo, ši sąlyga netaikoma, be kita ko, kitoms su automobiliu susijusioms dalims, kaip antai vaikiškoms kėdutėms, stogo bagažo laikikliams ar garso įrenginiams, kaip tai teisingai tvirtino Vokietijos vyriausybė.

90. Trečia, Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalis susijusi tik su sudedamosiomis dalimis, kurioms taikoma Bendrijos dizaino apsauga. Iš tikrųjų, jeigu tokia apsauga netaikoma, nėra objekto, kuriam gali būti taikoma šioje nuostatoje įtvirtinta išimtis.

91. Vadinasi, ta nuostata gali būti taikoma tik sudedamosioms dalims, atitinkančioms būtent šio reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Jeigu šie reikalavimai netenkinami, sudedamajai daliai negali būti taikoma Reglamente Nr. 6/2002 nustatyta Bendrijos dizaino apsauga. Taigi taisymo išlyga gali būti taikoma tik sudedamosioms dalims, kurios yra įmontuotos į sudėtinį gaminį ir išlieka matomos šį gaminį įprastai naudojant ir kurių matomos savybės tenkina naujumo ir individualių savybių reikalavimus.

92. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad „sudėtinio gaminio sudedamosios dalies“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalį, taikoma gaminiui:

– kuris įmontuotas į kitą gaminį, laikomą „sudėtiniu gaminiu“,

– kuris gali būti išmontuotas ir pakeistas,

– kuris būtinas įprastai naudojant sudėtinį gaminį ir

– kuris išlieka matomas įprastai naudojant sudėtinį gaminį.

93. Manau, nekyla abejonių, kad automobilio ratlankis atitinka šiuos reikalavimus, todėl turi būti laikomas „sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

94. Vis dėlto *Porsche* teigė, kad automobilio ratlankiai neturi būti laikomi sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą. Remiantis šiuo argumentu, ratlankių išvaizda arba „estetinis vaizdas“ nesusietas su automobilio išvaizda ar estetiniu vaizdu, o tai reiškia, kad vartotojas gali laisvai pasirinkti ratlankius, kuriuos įmontuos į savo automobilį, kad jam suteiktų specifinę išvaizdą.

95. Konstatuoju, jog toks argumentas reiškia, kad ratlankiams negali būti taikoma taisymo išlyga, nes jų forma nenustatyta atsižvelgiant į transporto priemonės išvaizdą, todėl į tą pačią transporto priemonę gali būti įmontuoti daugybės modelių ratlankiai [29]. Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad pateikdama tokį argumentą *Porsche* prašo Teisingumo Teismo vėl nustatyti reikalavimą, kurį, kaip paaiškinta šios išvados 48–83 punktuose, Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai atmetė.

96. Iš to, kas išdėstyta, darau išvadą, kad „sudėtinio gaminio sudedamosios dalies“ sąvoka apima ne tik sudedamąsias dalis, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą, bet ir kiekvieną gaminį, įmontuotą į kitą gaminį, laikomą „sudėtiniu gaminiu“, kuris gali būti išmontuotas ir pakeistas ir kuris yra būtinas ir išlieka matomas įprastai naudojant šį sudėtinį gaminį.

2. Sudedamosios dalies naudojimas taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą

97. Remiantis Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalimi, antroji sąlyga yra ta, kad sudedamoji dalis turi būti „pagal 19 straipsnio 1 dalies nuostatas naudojam[a] taisant tą sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą“.

98. Šio reglamento 19 straipsnio 1 dalyje vartojama „naudojimo“ sąvoka apibrėžta plačiai, todėl apima bet kokį sudedamosios dalies naudojimą siekiant taisyti.

99. Pirma, pabrėžiu, kad tikslas taisyti sudėtinį gaminį lemia Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo srities esminį ribojimą. Iš tikrųjų dėl šio reikalavimo į taikymo sritį nepatenka, be kita ko, bet koks naudojimas siekiant pagražinti ar naudojimas savo nuožiūra, pavyzdžiui, ratlankio pakeitimas estetiniais sumetimais.

100. Kitaip tariant, Bendrijos dizaino apsaugos išimtis taikoma sudedamųjų dalių naudojimui, kuris *būtinas dėl* sudėtinio gaminio trūkumų, t. y. kai tas gaminys yra tokios būklės, kuri trukdo šį gaminį įprastai naudoti. Mano nuomone, tokius trūkumus gali lemti sudedamosios dalies trūkumai arba šios sudedamosios dalies nebuvimas, be kita ko, vagystės atveju [30].

101. Šiuo klausimu aplinkybė, kad neatsižvelgiant į transporto priemonę įsigyti ratlankiai realiai dažniausiai gali būti naudojami siekiant pagražinti, o ne taisyti, savaime nepateisina ratlankių neįtraukimo į šios nuostatos taikymo sritį.

102. Antra, Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nurodyta ir tai, kad turi būti taisoma, siekiant atkurti sudėtinio gaminio pirminę išvaizdą.

103. Pažymiu, kad šis reikalavimas susijęs su sudėtinio gaminio, o ne sudedamosios dalies išvaizda. Todėl šis reikalavimas reiškia, kad sudedamosios dalies su trūkumais pakeitimas gali daryti poveikį sudėtinio gaminio išvaizdai. Kitaip tariant, sudedamoji dalis turi būti sudėtinio gaminio išvaizdos dalis.

104. Manau, jog Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nurodyta sudedamoji dalis būtinai yra sudėtinio gaminio išvaizdos dalis, nes ši nuostata susijusi su šio reglamento 4 straipsnio 2 dalimi [31]. Iš tikrųjų, kaip pirma paaiškinta, Bendrijos dizaino apsauga taikoma tik toms sudedamosioms dalims, kurios išlieka matomos įprastai naudojant sudėtinį gaminį, todėl tik jos susijusios su taisymo išlyga. Taigi sudedamoji dalis, kuri išlieka matoma, be kita ko, automobilių ratlankių išvaizda, neišvengiamai yra sudėtinio gaminio išvaizdos dalis.

29 Žr. šios išvados 49 punktą.

30 Šiuo klausimu primenu, jog sudėtinio gaminio taisymo reikalavimas reiškia, kad sudedamoji dalis yra būtina įprastai naudojant šį gaminį. Žr. šios išvados 89 punktą.

31 Žr. šios išvados 91 punktą.

105. Vis dėlto tos leidžiančios nukrypti nuostatos taikymui dar reikia, kad būtų taisoma, siekiant atkurti *pirminę* sudėtinio gaminio išvaizdą. Manau, šis reikalavimas reiškia, kad keičiamosios sudedamosios dalies išvaizda turi būti tapati iš pradžių į sudėtinį gaminį įmontuotos sudedamosios dalies išvaizdai.

106. Be to, manau, kad „išvaizdos“ sąvoka turi būti aiškinama atsižvelgiant į Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte nustatytą „dizaino“ apibrėžtį, todėl ji susijusi būtent su vaizdu, susidarančiu dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių.

107. Atsižvelgiant į aplinkybes pagrindinėse bylose, šis reikalavimas reiškia, kad taisyti naudojamo ratlankio išvaizda turi būti tapati iš pradžių į automobilį įmontuoto ratlankio išvaizdai, konkrečiai kalbant, kiek tai susiję su ratlankio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybėmis.

108. Dėl šio aspekto patikslinu, kad ženklinimas trečiojo gamintojo turimu prekių ženklu, kaip antai prekių ženklu „WSP Italy“, kuriuo *Acacia* žymėjo jos gaminamus ratlankius [32], nereiškia, kad atsarginės sudedamosios dalies išvaizda skyrėsi nuo originalios sudedamosios dalies, kuri buvo pažymėta Bendrijos dizaino savininkių, t. y. *Audi* ar *Porsche*, turimais prekių ženklais. Iš tikrųjų, jei taip būtų buvę, dėl prekių ženklų apsaugos savininkių turimos išimtinės teisės joms būtų suteikusios galimybę išvengti Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies taikymo srities [33].

109. Be to, *Audi* ir Vokietijos vyriausybė siūlė su sudėtinio gaminio pirminės išvaizdos atkūrimu susijusį reikalavimą aiškinti taip: pagal jį būtinai reikalaujama, kad sudedamosios dalies forma būtų nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą. Pakanka dar kartą pažymėti, kad teikdamos tokį pasiūlymą šalys prašo Teisingumo Teismo vėl įtraukti reikalavimą, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai atmetė [34].

110. Galima apibendrinti taip: tam, kad būtų taikoma Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtis, sudedamoji dalis turi būti naudojama „taisant tą sudėtinį gaminį“ (tai neapima bet kokio naudojimo siekiant pagražinti ar naudojimo savo nuožiūra) ir „siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą“, t. y. keičiamosios sudedamosios dalies išvaizda turi būti tapati iš pradžių į sudėtinį gaminį įmontuotos sudedamosios dalies išvaizdai.

D. Dėl atsargumo priemonių, kurių turi imtis sudėtinio gaminio sudedamųjų dalių gamintojas ar tiekėjas, susijusių su Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų naudojimo reikalavimų laikymusi (trečiasis klausimas, pateiktas byloje C-397/16, ir trečiasis bei ketvirtasis klausimai, pateikti byloje C-435/16)

111. Trečiasis klausimas, pateiktas byloje C-397/16, ir trečiasis bei ketvirtasis klausimai, pateikti byloje C-435/16, susiję su atsargumo priemonėmis, kurių turi imtis atsarginių dalių gamintojas ar tiekėjas, norintys remtis Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalimi, siekdami įsitikinti, kad šios sudedamosios dalys naudojamos laikantis šioje nuostatoje nurodytų naudojimo reikalavimų [35].

32 Žr. šios išvados 13 ir 19 punktus.

33 Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę nuspręsti, kad pagal Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnį atsarginių dalių gamintojai, kaip antai *Acacia*, neleidžiama ženklinti automobilių gamintojo įregistruotu prekių ženklu be išankstinio šio prekių ženklo savininko sutikimo. Žr. šios išvados 133 punktą.

34 Žr. šios išvados 48–83 punktus.

35 Pagal Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 1 dalyje nustatytą plačią sąvokos „naudojimas“ apibrėžtį gaminio, kuriame dizainas pritaikytas arba panaudotas, gaminimas ar pardavimas ir tokio gaminio kaupimas šiems tikslams be savininko leidimo pažeidžia šio savininko išimtines teises.

112. Primenu, kad šie reikalavimai susiję su sudedamosios dalies naudojimu taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą [36].

113. Konstatuoju, kad Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio formuluotėje nėra aiškiai nurodytų atsargumo priemonių, kurių iš sudedamųjų dalių gamintojo ar tiekėjo gali būti reikalaujama imtis dėl šių naudojimo reikalavimų laikymosi. Todėl Teisingumo Teismas turi išaiškinti šią nuostatą, kad nustatytų priemonių, kurių gali būti reikalaujama imtis iš sudedamųjų dalių gamintojo ar tiekėjo, kai jie nori remtis taisymo išlyga, kad išvengtų savininko išimtinių teisių taikymo, turinį.

114. Šiuo atžvilgiu, priešingai, nei tvirtino *Audi*, *Porsche* ir Vokietijos vyriausybė, neatrodo, kad taisymo išlygą galima aiškinti siaurai dėl toliau nurodytų priežasčių.

115. Pirma, nepaisant formuluotės, ši išlyga nėra pereinamojo laikotarpio nuostata, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, t. y. nuostata, kurios taikymas apribotas laiko atžvilgiu, siekiant palengvinti perėjimą į galutinę sistemą [37]. Žinoma, remiantis formuluote, ta išlyga taikoma, „[i]ki įsigalioja Komisijos pasiūlymo pagrindu priimti šio reglamento pakeitimai“. Vis dėlto ši formuluotė galioja visoms kitoms reglamento nuostatoms, dėl jų pobūdžio taikomoms, kol jos bus pakeistos Komisijos siūlymu.

116. Iš tikrųjų, kaip pabrėžė Komisija, nuo 2002 m. kovo 6 d. pagal šio reglamento 111 straipsnio 1 dalį galiojanti taisymo išlyga taikoma neribotą laikotarpį.

117. Antra, taisymo išlyga yra ne nuo pagrindinio Sąjungos teisės principo leidžianti nukrypti nuostata, nes ir tai galėtų pagrįsti jos siaurą aiškinimą, o nuostata, kuri padeda apsaugoti teisėtų prieštaringų interesų, t. y. savininkų ir trečiųjų asmenų, pusiausvyrą dizaino apsaugos srityje.

118. Kaip paaiškinta pirma [38], taisymo išlyga siekiama vykdyti atsarginių dalių rinkos platų liberalizavimą ir neleisti savininkui naudotis savo išimtinėmis teisėmis, kai naudojamos bet kurios atsarginės dalys, kuriose pritaikytas dizainas, kurio savininkas jis yra, per visą sudėtinio gaminio naudojimo laikotarpį. Ši išlyga yra Bendrijos dizaino teikiamos apsaugos išimtis, kuri padeda išlaikyti savininkų išimtinių teisių ir trečiųjų asmenų teisių pusiausvyrą, ir pagal ją tretiesiems asmenims leidžiama naudoti savininkų turimą dizainą taisant sudėtinį gaminį.

119. Vadinasi, šios išlygos aiškinimas turi apsaugoti plataus liberalizavimo, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė nustatyti atsarginių dalių rinkoje, veiksmingumą.

120. Atsižvelgiant būtent į šias aplinkybes reikia nustatyti atsargumo priemonių, kurių galima reikalauti imtis iš sudedamųjų dalių gamintojo ar platintojo, turinį. Pagrindinį šios užduoties sunkumą sudaro tai, kad gamintojas ar platintojas veikia anksčiau, nei atliekami taisymo veiksmai, kuriems gali būti taikoma Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalis. Kitaip tariant, šios atsargumo priemonės siejamos su sąlygomis, kuriomis sudedamoji dalis bus naudojama ateityje, dažniausiai – trečiųjų asmenų.

121. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismui pasiūlyti trys požiūriai, atitinkamai grindžiami pareiga garantuoti, pareiga gauti patvirtinimą ir rūpestingumo pareiga. Pritariu būtent požiūriui, susijusiam su rūpestingumo pareiga, kuris, atrodo, yra tinkamiausias taisymo išlygos veiksmingumui apsaugoti.

36 Šiuo klausimu pažymiu, kad pirmesniame skirsnyje pirmojo reikalavimų (iš visų, kurie buvo išnagrinėti), susijusio su sudėtinio gaminio sudedamosios dalies buvimu, laikymasis priklauso ne nuo to, ar gamintojas arba tiekėjas ėmėsi atsargumo priemonių, o tik nuo objektyvių nagrinėjamo gaminio savybių, nurodytų šios išvados 92 punkte.

37 Teisingumo Teismas išaiškino tokias pereinamojo laikotarpio nuostatas, be kita ko, 1983 m. kovo 23 d. Sprendime *Peskeloglou* (77/82, EU:C:1983:92, 11 ir 12 punktai); 1996 m. gruodžio 5 d. Sprendime *Merck ir Beecham* (C-267/95 ir C-268/95, EU:C:1996:468, 23 ir 24 punktai) ir 2008 m. birželio 12 d. Sprendime *Komisija / Portugalija* (C-462/05, EU:C:2008:337, 53 ir 54 punktai).

38 Žr. šios išvados 43–47 punktus ir 71–78 punktus.

122. Remiantis pirmuoju požiūriu, grindžiamu pareiga garantuoti, reikalaujama iš gamintojo ar tiekėjo garantijos, kad jų gaminamos ar tiekiamos atsarginės dalys tikrai bus naudojamos „taisant sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą“. Mano nuomone, tokia pareiga garantuoti pernelyg apribotų Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalies veiksmingumą.

123. Visų pirma dėl tokios pareigos garantuoti gamintojas ir tiekėjas turėtų tiekti atsargines dalis tik tada, kai iš anksto yra įsitikinę, kad šios dalys bus naudojamos laikantis minėtų reikalavimų.

124. Šiuo klausimu *Audi* siūlė ratlankių kopijų gamintojus įpareigoti savo gaminius platinti tik remonto dirbtuvėms ir įsitikinti, kad šios dirbtuvės juos naudoja tik taisyti. *Porsche* siūlė gamintojams uždrausti parduoti ratlankių kopijas perpardavėjams, nes toks pardavimas susijęs su pernelyg dideliu kiekiu, kad būtų galima patikrinti, ar laikomasi nurodytos nuostatos. Be to, manau, kad belieka įsivaizduoti, jog kraštutiniu atveju gamintojui būtų leidžiama gaminti ratlankio kopiją tik tada, kai būtinybė taisyti tinkamai įrodyta.

125. Vis dėlto tokie sudedamųjų dalių gamintojų ir tiekėjų komercinės veiklos apribojimai lemtų tai, kad būtų ribojamas jų patekimas į atsarginių dalių rinką, o tai prieštarautų Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalimi siekiamam liberalizavimo tikslui. Pirmiausia, *Audi* pasiūlymu neatsižvelgiama į tai, kad gali būti taisoma ir ne remonto dirbtuvėse, nes taisyti gali, be kita ko, pats galutinis naudotojas. Be to, *Porsche* pasiūlymas lemtų tai, kad perpardavėjai negalėtų prekiauti ratlankių kopijomis, o jie yra reikšmingas komercinis realizavimo subjektas. Galiausiai, ratlankių kopijų gamyba esant įrodytam taisymo būtinumui lemtų tai, kad gamintojai negalėtų vykdyti masto ekonomijos ir vėluotų tiekti šiuos ratlankius, palyginti su savininkų parduodamais originaliais ratlankiais.

126. Antra, dėl šios pareigos garantuoti gamintojas ar tiekėjas taptų atsakingas už visų ūkio subjektų (įskaitant galutinį vartotoją), dalyvaujančių tolesnėje platinimo grandinėje, veiksmus. Taigi gamintojas ir tiekėjas galėtų būti laikomi atsakingais už tai, kad galutinis naudotojas ratlankių kopijas naudoja siekdamas pagražinti. Dėl šio aspekto *Acacia* ir Komisija teisingai tvirtino, kad būtų neproporcinga reikalauti iš sudedamųjų dalių gamintojo ar tiekėjo, kad jie sukurtų pradinėje grandyje veikiančių ūkio subjektų ir galutinių naudotojų veiklos stebėjimo sistemą.

127. Be to, jeigu savininkas mano, jog netenkinami Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyti naudojimo reikalavimai, jis visada gali remtis savo teisėmis prieš atitinkamą naudotoją.

128. Dėl šių priežasčių manau, jog negalima iš gamintojo ir tiekėjo reikalauti garantuoti, kad jų gaminamos ar parduodamos sudedamųjų dalių kopijos būtų naudojamos laikantis pirma nurodytų reikalavimų.

129. Remiantis antruoju Teisingumo Teismui pasiūlytu požiūriu, siūloma sudedamųjų dalių gamintojui ar tiekėjui nustatyti pareigą gauti įgijėjo patvirtinimą, kad jis sudedamąją dalį naudos tik Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nurodytu tikslu [39].

130. Manau, toks požiūris pernelyg griežtas, nes jis gamintojui ar tiekėjui neleidžia imtis kitų atsargumo priemonių, kurios gali būti tinkamos atsižvelgiant į jų veiklos aplinkybes. Be to, šio požiūrio veiksmingumas kelia abejonių. Realiai gali būti taip, kad gamintojas ar tiekėjas formaliai gaus šį patvirtinimą, žinodamas, kad įgijėjas sudedamąją dalį naudos nesilaikydamas šioje nuostatoje keliamų reikalavimų.

39 Būtent šis požiūris nurodytas byloje C-435/16 pateiktame ketvirtajame klausime.

131. Italijos vyriausybės ir Komisijos pateiktas trečiasis požiūris grindžiamas rūpestingumo pareiga dėl paskesnėje grandyje veikiantiems naudotojams Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų naudojimo reikalavimų laikymosi. Pritariu šiam požiūriui, nes manau, kad būtent jis yra tinkamiausias atsarginių dalių rinkos plataus liberalizavimo, kurį pasirinko Sąjungos teisės aktų leidėjas, veiksmingumui apsaugoti. Tačiau reikia patikslinti, ką realiai tokia pareiga reiškia.

132. Mano nuomone, rūpestingas gamintojas ar tiekėjas turi informuoti įgijėją, kad, pirma, atitinkamai sudedamajai daliai pritaikytas dizainas, kurio savininkas jis nėra, ir, antra, ši dalis skirta naudoti tik sudėtiniam gaminiui taisyti, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

133. Šiuo klausimu pabrėžiu, jog Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę nuspręsti, kad pagal Direktyvos 98/71 14 straipsnį ir Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnį neleidžiama, nukrypstant nuo Sąjungos teisės, reglamentuojančios prekių ženklus, atsarginių dalių gamintojui ženklinti automobilių gamintojo įregistruotu prekių ženklu be išankstinio šio prekių ženklo savininko sutikimo [40]. Todėl trečioji gamintoja, kaip antai *Acacia*, neturi klaidinti dėl jos pačios pagamintų sudedamųjų dalių kopijų ir savininkų pagamintų originalių sudedamųjų dalių, žymėdama prekių ženklu, kurio savininkė yra *Audi* ar *Porsche*.

134. Be to, gamintojui ar tiekėjui turi būti suteikta galimybė įrodyti, kad jie įvykdė šią pareigą informuoti, naudodamiesi bet kuriuo pagal nacionalinę teisę nustatytu įrodinėjimo būdu. Toks įrodymas, be kita ko, bet ne išimtinai, galėtų būti įgijėjo pasirašytas patvirtinimas, kaip siūloma pagal antrąjį požiūrį, arba į pirkimo–pardavimo sutartį įtraukta nuostata.

135. Vis dėlto šios pareigos informuoti nepakanka, kad būtų įvykdyta rūpestingumo pareiga. Iš tikrųjų rūpestingas gamintojas ar tiekėjas turi neparduoti sudedamosios dalies, jeigu jis žino ar turi pagrįstą pagrindą žinoti, kad ši sudedamoji dalis nebus naudojama laikantis Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų.

136. Pabrėžiu, kad Teisingumo Teismas [41] ir Sąjungos teisės aktų leidėjas [42] taikė analogiškus reikalavimus intelektinės nuosavybės srityje.

137. Apibendrindamas tai, kas pasakyta, turiu pasakyti, jog tam, kad galėtų remtis taisymo išlyga, sudėtinio gaminio sudedamosios dalies gamintojas ar tiekėjas turi būti įvykdęs rūpestingumo pareigą, kiek tai susiję su žemesnės rinkos naudotojams Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų naudojimosi reikalavimų vykdymu. Ši rūpestingumo pareiga reiškia, kad, pirma, jis turi informuoti įgijėją apie tai, kad atitinkamoje sudedamojoje dalyje panaudotas dizainas, kurio savininkas jis nėra, ir ši sudedamoji dalis skirta naudoti tik laikantis šioje nuostatoje nurodytų reikalavimų, ir, antra, jis netenka teisės remtis šia išlyga, jeigu žinojo ar turėjo pagrįstą pagrindą žinoti, kad sudedamoji dalis nebus naudojama laikantis šių reikalavimų.

40 2015 m. spalio 6 d. Nutartis *Ford Motor Company* (C-500/14, EU:C:2015:680).

41 Kiek tai susiję su kitokiomis aplinkybėmis, žr., be kita ko, 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644). Teisingumo Teismas nusprendė, kad saitų į saugomus kūrinius, kurie laisvai prieinami kitoje interneto svetainėje, be autorių teisių turėtojo sutikimo pateikimas interneto svetainėje yra „viešas paskelbimas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 3 straipsnio 1 dalį, jeigu šiuos saitus nekomerciniais tikslais pateikė asmuo, *kuris nežinojo arba negalėjo pagrįstai žinoti* apie šių kūrinių paskelbimo kitoje interneto svetainėje neteisėtumą. Nors šis teismo sprendimas negali būti tiesiogiai taikomas šiose bylose, pažymiu, kad Teisingumo Teismas vadovavosi kriterijumi, kuris analogiškas mano siūlomam kriterijui.

42 Žr. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32) 13 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta, jog „[v]alstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teismo institucijos nukentėjusiojo asmens prašymu reikalautų [iš] pažeidėjo, kuris *žinodamas arba turėdamas pakankamą pagrindą žinoti*, dalyvavo teises pažeidžiančioje veikloje, atlyginti teisių turėtojui žalą, kuri atitiktų faktiškai jo patirtus nuostolius dėl pažeidimo. <…>“ (Pasviruoju šriftu išskirta mano.) Taip pat žr. 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016, p. 1) 4 straipsnio 4 dalį, kurioje nustatyta, kad „[k]omercinės paslapties gavimas, naudojimas arba atskleidimas taip pat laikomi neteisėtais, kai asmuo gaudamas, naudodamas arba atskleisdamas komercinę paslaptį *žinojo arba tomis aplinkybėmis turėjo žinoti*, kad komercinė paslaptis buvo tiesiogiai arba netiesiogiai gauta iš kito asmens, kuris komercinę paslaptį naudojo arba atskleidė neteisėtai, kaip apibrėžta 3 dalyje“ (pasviruoju šriftu išskirta mano).

VI. Išvada

138. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Corte d'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas, Italija) ir *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 110 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad „sudėtinio gaminio sudedamosios dalies“ sąvoka apima ne tik sudedamąsias dalis, kurių forma nustatyta atsižvelgiant į sudėtinio gaminio išvaizdą, bet ir kiekvieną gaminį, įmontuotą į kitą gaminį, laikomą „sudėtiniu gaminiu“, kuris gali būti išmontuotas ir pakeistas, kuris yra būtinas įprastai naudojant sudėtinį gaminį ir išlieka matomas įprastai naudojant šį sudėtinį gaminį.

2. Tam, kad būtų taikoma Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtis, sudedamoji dalis turi būti naudojama „taisant tą sudėtinį gaminį“ (tai neapima bet kokio naudojimo siekiant pagražinti ar naudojimo savo nuožiūra) ir „siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą“, o tai reiškia, kad keičiamosios sudedamosios dalies išvaizda turi būti tapati iš pradžių į sudėtinį gaminį įmontuotos sudedamosios dalies išvaizdai.

3. Tam, kad galėtų remtis šia išlyga, sudėtinio gaminio sudedamosios dalies gamintojas ar tiekėjas turi būti įvykdęs rūpestingumo pareigą, kiek tai susiję su paskesnėje grandyje veikiantiems naudotojams Reglamento Nr. 6/2002 110 straipsnio 1 dalyje nustatytų naudojimosi reikalavimų vykdymu. Ši rūpestingumo pareiga reiškia, kad, pirma, jis turi informuoti įgijėją apie tai, kad atitinkamoje sudedamojoje dalyje panaudotas dizainas, kurio savininkas jis nėra, ir ši dalis skirta naudoti tik laikantis šioje nuostatoje nurodytų reikalavimų, ir, antra, jis netenka teisės remtis šia išlyga, jeigu žinojo ar turėjo pagrįstą pagrindą žinoti, kad sudedamoji dalis nebus naudojama laikantis šių reikalavimų.